

Łódź, dnia 27.04.2022r.

Dr hab. n. o zdrowiu Ewa Borowiak
Zakład Pielęgniarstwa Zachowawczego
Uniwersytetu Medycznego w Łodzi

OCENA

rozprawy doktorskiej Pani mgr Anny Budzyńskiej
„Czynniki wpływające na poziom funkcjonowania
u chorych hospitalizowanych z powodu oparzenia”
przygotowanej pod kierunkiem dr hab. n. o zdrowiu Grażyny Bączek
oraz promotora pomocniczego dr n. med. Bartosza Mańkowskiego

Podstawę formalną opracowania recenzji stanowi uchwała Kapituły Kolegium Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu (pismo KKN/474/2022 z dnia 01.04.2022r.) w sprawie powołania dwóch recenzentów rozprawy doktorskiej oraz prośba Pana Kanclerza Kolegium Nauk o Zdrowiu prof. dr hab. Jarosława Walkowiaka o dokonanie oceny rozprawy doktorskiej.

Rozprawa doktorska Pani magister Anny Budzyńskiej pt. „Czynniki wpływające na poziom funkcjonowania u chorych hospitalizowanych z powodu oparzenia” mieści się w obszarze zagadnień z zakresu nauk o zdrowiu. Jest oparta o oryginalne badanie istotnego problemu poziomu funkcjonowania osób z oparzeniami przebywających w oddziale szpitalnym. Doktorantka przed rozpoczęciem badania uzyskała zgody Komisji Bioetycznej przy Uniwersytecie Medycznym im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu (nr 151/18). Wartość merytoryczną pracy oceniam wysoko.

Przedstawiona do oceny rozprawa doktorska liczy 108 stron tekstu. Dysertacja ma typowy układ. Autorka po spisie treści zamieściła wykaz skrótów. Praca składa się ze wstępu, czterech rozdziałów, kończących się dyskusją i wnioskami. Tekst rozprawy zawiera streszczenie w języku polskim i angielskim oraz spis 73 pozycji piśmiennictwa przedstawiających wyniki polskich i zagranicznych badań przede wszystkim z ostatnich 10 lat. Pracę dokorską kończą załączniki. W przedstawionej dysertacji nie ma spisu tabel i rycin. Taki wykaz ułatwiłby analizę 42 tabel i jednej ryciny.

Spis treści nie zawiera podrozdziałów od 4.2 do 4.4. Przed publikacją pracy proponuję uzupełnić brakujące informacje.

Wykaz skrótów obejmuje 10 pozycji uporządkowanych alfabetycznie. Niewątpliwie ułatwia on zapoznanie czytelnika z tematyką rozprawy.

Wstęp zawarty na dwóch stronach stanowi wystarczające i zwięzłe wprowadzenie do problemu poruszanego w rozprawie. Pani magister Anna Budzyńska uzasadniła w nim konieczność prowadzenia badań nad pacjentami z oparzeniami wymagającymi długotrwałego procesu hospitalacji. Powszechnie wiadomo, że oparzenie jest obrażeniem determinującym problemy somatyczne, psychiczne i społeczne. Jednak podczas poszczególnych etapów leczenia chorzy mogą wykazywać różnorodne potrzeby a zarazem wymagać adekwatnej pomocy medycznej, psychologicznej czy społecznej. Dlatego „Wstęp” jest cennym uzasadnieniem podjęcia się przez Doktorantkę analizy tego zagadnienia.

Pierwszy rozdział zawiera charakterystykę analizowanego problemu badawczego w dostępnym piśmiennictwie. Pani magister w rozdziale pt. „Przegląd piśmiennictwa” na 16 stronach podjęła się charakterystyki występowania depresji oraz zadowolenia pacjentów ze swojego wyglądu, oceny blizny pooparzeniowej i poziomu dolegliwości bólowych oraz sprawności funkcjonalnej u chorych z oparzeniami. Wszystkie analizowane aspekty są cenną wartością tej części dysertacji. Analiza teoretyczna badanego zagadnienia napisana jest spójnie i stanowi bardzo dobre przygotowanie czytelnika do dalszej lektury. Jednak przed publikacją pracy proponuję np. na stronach 8, 9, 11 wstawić brakujące wcięcia akapitów.

Trzy kolejne rozdziały pracy doktorskiej dotyczą założeń i celu pracy, materiału i metod badań oraz wyników badań i ich omówienie.

Rozdział pracy doktorskiej zatytułowany „**Założenia i cel pracy**” zawiera cel ogólny pracy, cele szczegółowe i hipotezy badawcze. Głównym celem badania była ocena poziomu funkcjonowania chorych hospitalizowanych z powodu oparzenia. Doktorantka dokonała trafnego wyboru oryginalnego problemu badawczego. Dodatkowo Pani Anna Budzyńska określiła siedem celów szczegółowych (cytuje):

1. Porównanie funkcjonowania pacjentów w 7 dniu od momentu przyjęcia na Oddział Oparzeń i w dniu wypisu.
2. Ocena wpływu aspektów klinicznych oraz czynników społeczno-demograficznych na poziom funkcjonowania badanych.

3. Zbadanie poziomu funkcjonowania badanych w zależności od poziomu odczuwania bólu.
4. Zbadanie związku między występowaniem depresji badanych a poziomem zadowolenia z własnego wyglądu oraz wyglądem blizny.
5. Zbadanie wpływu wyglądu blizny na ogólny poziom zadowolenia z własnego wizerunku.
6. Ustalenie predyktorów mających związek z poziomem funkcjonowania.
7. Opracowanie polskiej adaptacji oraz walidacji dwóch skal: POSAS i SWAP.

Dodatkowo postawiła dziewiętnaście pytań badawczych uszczegóławiających osiągnięcie celu głównego, a mianowicie (cytuję):

1. Istnieje związek pomiędzy poziomem funkcjonowania w 7 dniu hospitalizacji a poziomem funkcjonowania w dniu wypisu ze szpitala.
2. Wiek badanych ma wpływ na poziom ich funkcjonowania.
3. Płeć badanych ma wpływ na poziom ich funkcjonowania.
4. Wykształcenie badanych ma wpływ na poziom ich funkcjonowania.
5. Stan cywilny badanych ma wpływ na poziom ich funkcjonowania.
6. Miejsce zamieszkania badanych ma wpływ na poziom ich funkcjonowania.
7. Status zawodowy badanych ma wpływ na poziom ich funkcjonowania.
8. Stopień oparzenia ma wpływ na poziom funkcjonowania badanych.
9. Powierzchnia oparzenia ma wpływ na poziom funkcjonowania badanych.
10. Ilość zabiegów chirurgicznych ma wpływ na poziom funkcjonowania badanych.
11. Ilość dni hospitalizacji ma wpływ na poziom funkcjonowania badanych.
12. Okolica oparzenia ma wpływ na poziom funkcjonowania badanych.
13. Ilość stosowanych antybiotyków ma wpływ na poziom funkcjonowania badanych.
14. Zakażenie rany oparzeniowej ma wpływ na poziom funkcjonowania badanych.
15. Lokalizacja blizny ma wpływ na poziom funkcjonowania badanych.
16. Poziom funkcjonowania badanych zależy od poziomu odczuwanego przez nich bólu.
17. Istnieje związek między występowaniem depresji u badanych a poziomem zadowolenia z wyglądu.
18. Ocena blizn ma wpływ na poziom zadowolenia z wyglądu badanych.
19. Istnieje związek między występowaniem depresji u badanych a oceną ich blizn.

Cele szczegółowe jak i hipotezy badawcze zostały poprawnie sformułowane. Niewątpliwie tylko takie działanie umożliwiło Autorce szeroki zakres badań, będący przedmiotem rozprawy, przedstawić w sposób przejrzysty. Uważam, że cele pracy są bardzo ambitne i stanowią doskonały początek bardzo ciekawego projektu badawczego. W związku z tym, że tematem pracy doktorskiej były „Czynniki wpływające na poziom funkcjonowania u chorych hospitalizowanych z powodu oparzenia” to pytania szczegółowe w sposób oczywisty pogłębiają analizowane zagadnienie. Jednak przed publikacją pracy proponuję np. na stronie 23 i 24 zamienić „ilość zabiegów/dni/stosowanych antybiotyków” na „liczbę zabiegów/dni/stosowanych antybiotyków”.

Również nie mam większych uwag do rozdziału „**Material i metody badań**”. W dysertacji wykorzystano mieszane metody badawcze – ilościowe i jakościowe. Badania przeprowadzono w grupie 57 pełnoletnich pacjentów hospitalizowanych z powodu oparzenia na Oddziale Leczenia Oparzeń w Klinice Chirurgii Urazowej, Leczenia Oparzeń i Chirurgii Plastycznej w Wielospecjalistycznym Szpitalu Miejskim im. Józefa Strusia w Poznaniu w okresie od września 2018 do lutego 2020 roku. Do badań włączono pacjentów hospitalizowanych z powodu oparzenia, których leczenie szpitalne trwało minimum 14 dni. Dużym atutem tej części pracy było osobiste zaangażowanie doktorantki podczas badania ankietowego. Faktycznie osobisty kontakt z respondentami zwiększa wiarygodność zebranych danych. Z każdym badanym przeprowadzono wywiad oraz dokonywano niezbędnych pomiarów w 7 dobie od momentu przyjęcia oraz w dniu wypisu ze szpitala. Wszystkie pytania były odczytywane badanym. W pierwszym etapie badania posługiwano się kwestionariuszem osobowym w celu pozyskania danych społeczno- demograficzne oraz przeprowadzano analizę dokumentacji medycznej. Zastosowano również skale: Podstawowych Czynności Życia Codziennego według Katza (ADL) do oceny podstawowego funkcjonowania badanych oraz Satysfakcji z Wyglądu (SWAP). W badaniu zastosowano również skróconą wersję Kwestionariusza do Oceny Bólu McGill (SF- MPQ) oraz Inwentarz Depresji Becka (BDI). W drugim etapie badania uzupełniano informacje kliniczne poprzez zastosowanie ankiety oraz ponowiono badanie z wykorzystaniem wcześniej wymienionych ankiet. Dodatkowo w tym etapie zastosowano skalę POSAS. Za jej pomocą pacjent jak i obserwator, czyli pielęgniarka a zarazem doktorantka oceniali blizny powstałe w wyniku oparzenia. Cennym

elementem tej części dysertacji jest zwięzła charakterystyka każdego zastosowanego narzędzia badawczego.

W rozdziale „**Wyniki**” Pani magister Anna Budzyńska skrupulatnie i poprawnie zweryfikowała przyjęte hipotezy i zakładane cele badawcze. Ten rozdział zawiera 41 stron. Podzielony został na 7 części zorganizowanych tematycznie. Zastosowana przez Doktorantkę forma prezentacji wyników uporządkowała przegląd licznych danych. Pani magister skrupulatnie i poprawnie zweryfikowała przyjęte hipotezy i zakładane cele badawcze. Analizowane parametry przedstawiła poprawnie w sposób graficzny i opisowy w 42 tabelach. Doktorantka, pozyskane wyniki poddała bardzo obszernej analizie statystycznej wykorzystując adekwatne metody analizy i obliczeń. Wyniki analiz uznano za znamienne statystycznie przy wartości $p < 0.05$. Dodatkową cenną wartością prezentowanych wyników jest ich przejrzystość oraz uporządkowywanie w siedmiu podrozdziałach. Przed publikacją pracy warto uporządkować oznaczenie numerami kolejnych podrozdziałów.

Dyskusja zawarta na 16 stronach została przeprowadzona poprawnie. W tym rozdziale Autorka omawia uzyskane wyniki badań. Rozdział ten oceniam bardzo dobrze. Doktorantka trafnie zestawiała otrzymane wyniki z dostępnymi danymi z piśmiennictwa. Mam świadomość nowatorskiego problemu badawczego, jednak przed publikacją pracy proponuję uaktualnić piśmiennictwo. Obecnie na 72 pozycje aż 24 prezentują dane sprzed okresu 10 lat. Dyskusja świadczy o dużej erudycji Autorki oraz o jej dobrym przygotowaniu z zakresu analizowanej problematyki. Ważnym elementem tej części badania jest krytyczna ocena badania dokonana przez Panią magister i umieszczona na końcu dyskusji.

Wnioski są odzwierciedleniem celu pracy i źródłem nowej ważnej wiedzy w zakresie nauk o zdrowiu. Doktorantka sformułowała dziewięć wniosków. Wszystkie są cenne i konieczne do uwzględnienia przy organizacji i realizacji opieki nad osobami z oparzeniami.

Podsumowując tę część dysertacji stwierdzam, że Doktorantka wykazała, że potrafi w oparciu o analizę aktualnego piśmiennictwa i wyniki własne zrealizować zaplanowane badanie naukowe i prawidłowo sformułować wnioski.

Streszczenia w języku polskim i angielskim w sposób przejrzysty informują o istocie pracy.

Bibliografia jest liczna gdyż obejmuje 72 pozycji zarówno w języku polskim oraz angielskim i została dobrana w sposób właściwy. Jednak przed publikacją wyników pracy należałoby uaktualnić piśmiennictwo.

Doktorantka w pracy wykazała się poprawnością redakcyjno-językową, opanowaniem techniki pisania, sporządzaniem przypisów, tabel, wykresów i bibliografii. W pracy zauważyłam pojedyncze błędy głównie edytorskie, które należy poprawić przed publikacją. Jednocześnie drobne błędy i moje nieliczne powyższe uwagi krytyczne nie obniżają wartości pracy. Praca jest nowatorska, bardzo ciekawa i potrzebna a otrzymane wyniki powinny zostać opublikowane.

W podsumowaniu stwierdzam, że rozprawa doktorska mgr Anny Budzyńskiej spełnia wszystkie wymagania ustawowe stawiane rozprawie doktorskiej. Doktorantka wykazała się umiejętnością planowania i prowadzenia badań naukowych, znajomością wiedzy o badanym przedmiocie, oraz przeprowadziła poprawnie rozumowanie naukowe.

W oparciu o powyższe zwracam się do Kapituły Kolegium Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu o dopuszczenie Pani magister Anny Budzyńskiej do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

dr hab. n. o zdrowiu Ewa Borowiak

Wydział Nauk o Zdrowiu
Uniwersytet Medyczny w Łodzi